

بررسی ویژگی‌های ریخت‌شناسی دانه‌های گرده و گل‌آذین تعدادی از رقم‌های نر نخل خرما

اسماء شاه‌حسینی*^۱، علیرضا شهسوار^۲

^{۱*} دانشجوی دکتری گروه علوم باغبانی، دانشگاه شیراز، شیراز

^۲ دانشیار گروه علوم باغبانی، دانشگاه شیراز، شیراز

*نویسنده مسئول: ashahhossiny@yahoo.com

چکیده

بررسی ویژگی‌های ریخت‌شناسی دانه‌های گرده نقش بسیار مهمی در شناسایی رقم‌های درختان نر دارد. در این پژوهش ویژگی‌های ریخت‌شناسی دانه‌های گرده هشت رقم درختان نر نخل خرما شامل 'شاهانی'، 'کبکاب'، 'زاهدی'، 'بریم'، 'فاریاب'، 'شیخ‌عالی'، 'فرد' و 'جارویس' با استفاده از میکروسکوپ الکترونی نگاره مورد بررسی قرار گرفت. نتایج نشان داد که دانه‌های گرده همه رقم‌های درختان نر نخل خرما به شکل تک‌دانه، بیضوی، مخروطی و دارای یک شیار طولی می‌باشند. تزیینات سطح خارجی (اگزین) دانه‌های گرده از نوع مشبک، نامنظم و به اندازه‌های متفاوت بود. همچنین دانه‌های گرده دارای ابعاد (طول و عرض)، وزن، تعداد منافذ و درصد جوانه‌زنی مختلف بودند. به نحوی که بیشترین طول دانه‌های گرده در رقم 'فرد'، بیشترین عرض دانه‌های گرده در رقم‌های 'کبکاب'، 'زاهدی' و 'فاریاب'، بیشترین مقدار وزنی دانه‌های گرده در رقم 'فاریاب'، بیشترین تعداد منافذ در سطح خارجی دانه‌های گرده و بیشترین درصد جوانه‌زنی در رقم 'فرد' مشاهده شد. از نظر ویژگی‌های اسپات (پوشش گل‌آذین) و گل‌آذین، رقم 'زاهدی' دارای بیشترین طول اسپات، رقم 'جارویس' دارای بیشترین عرض اسپات، رقم‌های 'زاهدی' و 'جارویس' دارای بیشترین وزن اسپات، رقم 'شیخ‌عالی' دارای بیشترین تعداد رشته در اسپات، رقم 'کبکاب' دارای بیشترین طول رشته در اسپات، رقم 'جارویس' دارای بیشترین تعداد گل در هر رشته و کل اسپات بود.

کلمات کلیدی: ریخت‌شناسی، دانه گرده، مشبک، جوانه‌زنی، اسپات.